क्रम सं० ६५

प्रवेश सं० २८४३२

विषय: वेद:

नाम मन्त्रमोचनम्

ग्रन्थकार उपार

पत्र सं० १-९

श्लोक सं०

अक्षर सं० (पंक्तौ) ४४ पंक्ति सं० (पृष्ठे) ११

आकार: १०.२" x ४.३"

लिपि: दे.ना.

आधार: कागज.

वि० विवरणम्

000739

३ / २८६०

पी० एस० यू० पी०—७७ एस० सी० ई०—१९४१—५० ०००

Indira Gandhi National Centre for the Arts

२८४३२

॥॥ इति श्रीरुद्र... दशोध्यायः ॥ ॥ समाप्तः ॥ ॥ शतरुद्रियहोम ॥ अथातः शतरुद्रियं जुहोति । इद्रस्तुवकृष्णप्रसएको
...देवेः रुतं द्वितीयं दर्शनाय यद्येवेतश्चतरुद्रियं जुहोति स्रुवकृष्णप्रजा
अग्निश्चितो बभुरुमालोरुद्ररूपेण वर्तितु जातिनस्यात् ...देवेः ... रुद्रः समममवग्निनमस्तेरुद्रमन्यवोरोदोष्यायः
पनेविसृष्टा ... नानुगुतेनअतिभवतिस ... रुद्रो देवता एकागायत्री । त्रिष्टुप्
परमेष्ठितः ... अघोनुवाकः ... अवसानेतवसंवे ... नेद्रुवते
तिस्रः पंक्तयः । सप्तानुष्टुभो द्वे जगत्यौ । नमोस्तुते हे रुद्र तव संविने ... अवसानेतवसंवे ... नमोस्तु ॥ ॥ यातेः यातव हे रुद्र शिवा शंतातनूः अघोरा अघोरा
काशिनीनमोस्तु । ... अवसानेतवसंवेभ्यो नमोस्तु ॥ ... काशिनी । तयानः अस्मान् । तन्वाशंतमया सुखतमया
... अपापकाशिनी न पापकाशिनी अपापकाशिनी ... तः संसुखं तनो ती तिगिरिशंतम
सुखयितृतमया अस्य ... तिरस्येन सुखाय हे गिरिशंत ... सुखं तनो ती तस्य संबोधनं हे गिरिशंत अ
यच्छ गिरि ... वास्थितः सुखं तनोतीति ... गिरिशंता गिरौ
गिरौ कशीं ... अभि ... सुख ... काशीतिः ... कर्म ॥ ॥ यामिषुं ... हे गिरिशंत गिरौ
... गिरिशंत हस्ते बिभर्षि अस्यासि अस्तवे । अस्तुं
तेवस्थितः ... सुखं तनोतीति गिरिशंतः । तस्य संबोधनं हे गिरि ...

श्री० इत्यर्थः।शिवा हे गिरित्र गिरौ कैलासाख्ये वस्थित स्त्रायते पुरतानीति गिरित्रस्तस्य संबोधनं हे गिरित्र।तां कुरु।किं वा मदुर्हसीः॥
मीढ्वीः।पुरुषं जगत्।जंगमं च गवाशि॥ ॥शिवेन वचसा शिवेन वचने न त्वा हे गिरिश।गिरौ कैलासाख्ये शेत इति गिरिशः।तस्य
संबोधनं गिरिशा अच्छा वदामसि।अच्छाभेराप्तुमिति शाकपूणिः इदं तोमसि।तथा अभिवदामा यथा येन प्रकारेण नः अस्माकं
सर्वं इत्।वच्छब्दः एवार्थे सर्वमेव जगत् जंगमादि।अयक्ष्मं यक्ष्माख्याधिः।व्याधिरहितं सुमनाः अ शोभनमनस्कं असत्।अभूया
त्।अध्यवोचत्।अधीत्युपरिभावे सेत्युर्वेवा।अधिवदतु प्रथमो वीतु।किंचित्स्वकीयं पुरुषं भ्यान्वरूढः।अधिवक्ता।ऐश्वर्येणैवं
यो वदितुं जानाति।प्रथमं दैव्यो भिषक्।मुख्यो देवसंबंधी भिषक्।अहींश्च सर्वान् जंभयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यो अधराचीः परासु
व इति वसु॥ ॥असौ यः आदित्यरूपेण ताम्रः रुद्रः स्तूयते।अभिनयेन दर्शयन्नाह।असौ यस्ताम्रवर्णः उदयकाले।अस्तमयकाले
वा।अरुणः अरुणवर्णः उत।अपि च बभ्रुवर्णः कपिलवर्णः सुमंगलः शोभनानि मंगलानि अस्येति सुमंगलः।अथवा अस्य
हे ईमहे इत्यनुषंगः।ये चैनं भगवंतमादित्यं रुद्राः रश्मय अभितः इत्यत्र दिक्षु श्रिताः स्थिताः सहस्रशो असंख्या
ताः अवएषां हेड ईमहे।अव ईमहे।अवजानामः।एषां संबंधि हेडः क्रोधं॥ हेड इति क्रोधनाम सुपठितं।यद्वा रुद्रप्रवोध्यतो असौ रा
यस्ताम्रवर्णः।सुमंगलः अनेकानि हि रूपाणि रुद्रः करोति कार्यवशात् तास्तमं तस्मम्यता॥ ॥असौ यः आदित्यो वाचीजं सर्प

ति गच्छत्यस्तमयकाले।नीलग्रीवः।नीलग्रीवत्वात् गच्छन्।उत्सृप्यते।अनुमानेन गोपाला हितमंडलाभिप्रायं एतैनं गोपा अ
दृश्रन्।अदृश्रन् गोपालाः पश्यंति गवां प्रवेशनकाले समन्यमानाः अदृश्रनुदहार्यः।दृशोनुडागमः छांदसः पश्यंति उदहार्यः
कुंभदास्यः।आगोपालेभ्यो नारिप्रसिद्ध इत्यर्थः।सदृष्टो दृष्टमात्रो मृडयाति।मृड सुखने।सुखयति नः अस्मान्।अत्र स्वं तं मृडत
दयतमदृत्यभिप्रायः।पद्मारुद्रहो व्यतो सचिरादा।असौ यः अवसर्पति।अभिमुखं आगच्छति।नीलकंठः।विलोहितः।वि
गतकलुषभावः।एतैनं गोपाः अदृश्रन्।अदृश्रन्नुदहार्यः इति गोपाला नागना रिप्रसिद्धं दर्शयति।समंजसमन्यता।नमोऽस्तु
नमस्कारोऽस्तु।नीलग्रीवाय नीलकंठाय सहस्राक्षाय।इन्द्ररूपाय मीढुषे सिहसे वृष्टिं सेक्त्रे।तरुणाय पर्जन्य विपरिणामीति तस्मै
तेऽभ्यो।विविषेऽस्य सत्वाः सत्वभूता रुद्राः अहं तेभ्यो करं अकरं नमः करोमि नमस्कारं॥ ॥प्रमुंच धन्वनः।उभयोः उभयोः आर्त्
न्योरं तयोः ज्यां गुणं।याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप।परावपये परा हि पताः।हे भगवन् माहैश्वर्ययुक्त॥ ॥विज्यं ध
नुः॥विगतगुणं धनुः।कपर्दिनः।कपर्दोऽस्यास्तीति कपर्दी।कपर्दीस्विजनबंधः।विशल्यः शल्यरहितः।शरव्यं फलं तेन।बाणवा
न् इषुधिः।उत।अपि वा अनेशन्।नेशन्।अदर्शनो।नष्टा अस्य या इषवः।आभुरस्य निषंगधिः।बभूविरे पः निषंगत
ति षंगः खड्गः अस्य तद्यस्मिन् धीयते स निषंगधिः।स्य सर्वशस्त्र इत्यभिप्रायः॥ या ते हेतिः आयुधं हे मीढुष्टमामि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सेचने सिंचन मायुवत मा परिणा मनि बेधद्वारेण स्तुतिः अस्मान् सर्वं प्रभवति । हस्ते बभूव । ते इति अनर्थकः । धनुरिति हेति
विशेषणं । तया हे अस्मान् विश्वतः सर्वतस्त्वं अयक्ष्मया पाय त्पाव्याधिः । व्याधिरहितया परिभुज परिपालय ॥ परिते परिवृ
णक्तु परि उर्णं यनु । नेन त वधस्व नः । धनुषः संबंधिनी हेतिः आयुधं कांडः नः अस्मान् । अस्मान् वृणक्तु सर्वतः । अथो अपि च ये इषुधिर्वा
णानां । न वा आरे दूरे अस्मत् । अस्मत्तः निधेहि स्थापय । ते इषुधिं ॥ अवतत्या अवतार्य धनुः । त्वं हे सहस्राक्ष शतेषुधे । शतावे
षऊपर्यधः । निशीर्य शल्यानां मुखा शीतपित्वा कत्वा नो मुखानि । शिवः शांतः न अस्माकं सुमनाः शोभनमनस्कः भव ॥ नम
स्ते नमोस्तु ते तव आयुधाय अनातताय अवतारिताय । धृष्णवे धर्षणशीलाय । प्रगल्भाय । उभाभ्यां उत अपि च ते तव नमोस्तु
बाहुभ्यां सव धन्वने धनुषे नमः इत्यनुवर्तते ॥ मा नो वधीः । नः अस्माकं महांतं वृद्धं वयः प्रभृतिभिः । उत मा नो अर्भकं अ
पि च मा वधीः नः अस्माकं अर्भकं अल्पकं । मा न उक्षंतं मा वधीः अस्माकं उक्षंतं उक्ष सेचने । सिंचंतं तरुणमिति यावत् । उ
त मा न उक्षितं अपि च मा वधीः नः अस्माकं उक्षितं सिक्तं गर्भस्थमित्यर्थः । मा नो वधीः । नः अस्माकं पितरं आदरार्थं पुनर्वचनं ।
महांतमिति सिद्धत्वात् । मोत मातरं मा वधीः अपि च मते । मा नः प्रियास्तन्वः रुद्र रीरिषः । रिष हिंसार्थः । मा रीरिषः मा हिं राम
सीः । नः अस्माकं प्रियास्तन्वः प्रियाः शरीराणि पुत्रपौत्रलक्षणानि हे रुद्र ॥ मा नः कोरीरिषः । रिषतिर्हिंसाकर्मा माहिंसीन

अस्माकं तोके पुत्रविषये मा हिंसीः । तनये पौत्रविषये मा हिंसीः । नः अस्माकं आयुषि विषयभूते मा नो गोषु मा हिंसीः नः अस्माकं गोषु
विषयभूतासु । मा नो अश्वेषु मा हिंसीः नः अस्माकं अश्वेषु विषयभूतेषु । यद्वा विभक्तिव्यत्ययेन व्याख्या । नो मा रीरिषः अस्माकं तो
कं तनयं आयुः गाः अश्वान् । मा नो वीरान् रुद्र भामिनो वधीः मा वधीः नः अस्माकं वीरान् हे रुद्र भामिनः । भामः क्रोधः । क्रोधसंयुक्ता
न्नाक्रः प्रत्युपकार इति चेत् । हविष्मंतः हविषा संयुक्ताः संतः सदं इत् सदा त्वा हवामहे इत्युक्त्वा पूर्वापोत्वा मवाह्वयामहे । आह्वयामो
या गाथा अनन्यशरणा वयमित्यभिप्रायः ॥ ॥ नमो हिरण्यबाहवे इत उत्तरं यजुर्विद्युपंचस स्यवे इति उपावत्ता द्वयोर्द्वयो
नुइ यो अस्तुतिः । तिस्रोशीतयो रुद्राणां ॥ कांडिकायां कंडिकायां अष्टौ अष्टौ रुद्राः । ते षां द्वउभतो नमस्कारः । अन्ये अन्यतरतो नमस्का
राः अन्ये रुद्राः ते हते घोरतरा अन्योतनरायउभयतो नमस्कारा इति ॥ नमोस्तु हिरण्यालंकारभूषितबाहवे सेनान्ये च सेनानयती
ति सेनानीः । दिशां च पतये नमो । नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः वृक्षरूपेभ्यो रुद्रेभ्यो नमस्कार इति । हरितानि पर्णानि केशा इव येषां तेभ्यः । प
शूनां पतये नमो नमः शष्पिंजराय नव प्ररूढानि तृणानि शष्पाणि तद्वत्पिंजराय । त्विषीमते । त्विषि दीप्तिः । तद्वते । पथीनां पतये नमः पथामिति
प्राप्ते छांदसं नमो हरिकेशाय । लोहितकेशाय उपवीतिने यज्ञोपवीतिने पुष्टानां समृद्धानां पतये नमः ॥ ॥ नमो बभ्लुशाय । बभुव
स्पि । बभ्रुः कपिलः । व्याधिने विध्यतीति व्याधी अन्नानां पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै भवः संसारः । हेतिरायुधं । संसारस्य छेत्रे ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

श्री० ।गणां पतये नमः। जनगणं जनगणाः। नमो रुद्राय। आततायिने। आततेन धनुषा एतीत्याततायी। उग्रयमायुधायाऽरे त्राणां पतये न

मो नमः सूताय। अहंत्याय। सूतो सारथिः। अहंत्ये अहंत्यो न हिंस्यतः। किं विदपि हंतिः। वनानां पतये नमो॥ ॥नमो रोहिताय वर्णतो निर्देशः। स्थ

पतये स्थपतिर्गृहादीनां चेतो चयनं करोति विश्वकर्मस्वरूपेण। वृक्षाणां पतये नमो॥ नमो भुवंतये भुवं पृथिवीं तनोति विस्तारयति।

विभुर्वेति। वारिवस्कृताय। परिवोधनां तत्कृतये न सवरिवः कृतः। दीर्घत्वं छांदसं। ओषधीनां पतये नमः। नमो मंत्रिणे प्रसिद्ध एव मं

त्री। वाणिजाय वणिजे व्वाणिजः। कक्षाणां पतये नमः। नदीकरु पर्वतकक्षो वा। नम उच्चैर्घोषाय महाशब्दाय। आक्रंदयते आ

क्रंद प्रसिद्धः। पत्तीनां पतये नमः। हस्त्यश्वरथपदातिसंख्याय त्तिः॥ ॥नमः कृत्स्नायतया। कृत्स्नायततये सितकारलोपः छांदसः।

कृत्स्नस्यासावयतश्च कृत्स्नायतः पूरितधनुः। तस्य भावः कृत्स्नायतता। तयाहेतुभूतया धावते। आकर्णपूरं पूरितेन धनुषेत्यर्थः। से

नानां सत्वानां पतये नमो नमः सहमानाय अभिभवनशीलाय। निर्व्याधिने नितरां विध्यतीति निर्व्याधी। आव्याधिनीनां पतये नमो॥

आविध्यंति यसेनास्ता आव्याधिन्यः। नमो निषंगिणे निषंगः खड्गः कुभाय कुभ इति महत्वात् सुवर्णं। स्तेनानां पतये नमः।

स्तेनश्चौरः। नमो निचेरवे नितरां चरतीति निचेरुः। परिचराय। सर्वतो गंता। अरण्यानां पतये नमः॥ ॥नमो वंचते वंचतिर्ग राम

त्यर्थः। गंत्रे परिवंचते सर्वतो गंत्रे। स्तायूनां पतये नमस्तायूस्तारयवं नमो निषंगिणे। इषुधिमते इषुधिरस्यास्तीति इषुधि

तदुदकं हिमीभूतं। अवशिलेति यत्र विलक्षः। स किंशिलः। यथा किंशिलाः गतकर्कराः एवं तस्मिन्नाय इति रूयणाः। नमः कप

र्दिने च पुलस्तये च। कपर्दजटामुकुटधारी। पुरस्तिष्ठतीति पुलस्तिः। शुभ्रेशुभ्रमदिरूपाय। नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च। इ

रिणे भव इरिण्यः। तिरुदकप्रदेश इरिणं। प्रपथे भवः प्रपथ्यः॥ ॥नमो व्रज्याय च गोष्ठ्याय च। व्रजे भवो व्रज्यः व्रजो गोव्रजः।

गावस्तिष्ठंतीत्यस्मिन्निति गोष्ठस्तत्र भवो गोष्ठ्यः। नमस्तल्प्याय च गेह्याय च। तल्पः शयनं गेहं गर्भगृहं। तत्र भव इति तं

द्धितः। नमो ह्रदय्याय च निवेष्प्याय च। ह्रदये भवः ह्रदय्यः। निवेष्ये भवः निवेष्प्यः। निवेष्प आवर्त्तभ्रमः। नमः काट्याय च ग

ह्वरेष्ठाय च। कोटे भवः काट्यः। कोटः कूपः। गह्वरे तिष्ठतीति गह्वरेष्ठः। गह्वरं महदुदकं॥ ॥नमः शुष्क्याय च हरित्याय च।

शुष्के भवः शुष्क्यः। हरिते भवः हरित्यः। हरितमार्द्रं। नमः पांसव्याय च रजस्याय च। पांसुषु भवः पांसव्यः। रजसि भवः र

जस्यः। नमो लोप्याय च उलप्याय च। लोपे भवो लोप्यः। लुप्यत इति लोपः। उलपे भव उलप्यः प्यते उप्यते। ननु

लोप्य इत्यत्र अवलसुपे लिंगत्वयः। नमः ऊर्व्याय च सूर्म्याय च। ऊर्व्यां भवः ऊर्व्यः। ऊर्मिणा उक्तो ग्निः। सूर्म्यायां भवः। सूर्म्यस्तत्र

भक्तसूर्मिः। ॥नमः पर्ण्याय च। पर्णशदाय च। पर्णं प्रसिद्धं। पर्णशद पतितपर्णावस्थानं वा। नमोऽपगुरमाणाय च

भिघ्नते च। अपगुरमाणा उद्यमनशीलाः। अभिघ्नते अभिहननं कुर्वते। नम आखिदते च प्रखिदते च। आखिदते

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वं कुर्वंति । अमहान्तो प्रकर्षेण दैन्यभावं कुर्वंते निविक्षसे विनो नमः इषुकृद्भ्यो धनुष्कृद्भ्यश्च वो नमः । इषून्ये कुर्वंति ते इ-
षुकृतः । तेभ्यो नमः ये पूर्वं धनुष्कृतस्तेभ्यो वः युष्मभ्यं नमः । युष्मदादेशयोगात् प्रत्यक्षरूपते रुद्राः समागता सितत्रोशीत-
यो रुद्राणां । इदानीं हृदयभूतानां अग्निवायुसूर्याणां सेलोभी नियन्तृरूपत्वं नेति नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः । नमो
वः युष्मभ्यं येषु वो किरिकाः कुर्वंतीदं जगता वा इत्याद्युपकारेण किरिकाः अग्निवायुसूर्याः । दे [illegible] दयेभ्यः । रुद्राणां हृ-
दयभूताः । नमो विचिन्वत्केभ्यः । विचिन्वंति पृथक् कुर्वन्ति धर्मकारिणां अधर्मकारिणां च । विक्षिणत्काः । नमो विक्षिणत्केभ्यः
विविधं क्षिणंति हिंसंति ये विक्षिणत्काः । नमः आनिर्हतेभ्यः । हंति निर्गत्वार्थः । एते हि अग्निवायुसूर्याः सर्गादौ आभिमुख्ये-
न यतेभ्यो लोकेभ्यो निर्गताः ॥ ॥ द्रापे अन्धसस्पते समस्तकडिका एकरुद्रस्तुतिरूपरिष्टा हृद्गतीत्या हे द्रापे । द्रा कुत्सायां ग-
तौ । द्रापयति इति द्रापिः अथवा कुत्सितां कारिणां कुत्सितां गतिं नयति । हे अन्धसस्पते । सोमस्य पते हे दरिद्र हे निष्परिग्रह हे नील-
लोहित तानमानि वास्यैतानि रूपाणि व्रतिथतिः धवसं वोध्यरुद्रमयेदानीं अभयं यथा चले आसां प्रजानां अस्मदीयानां पशू-
नां पश्चात्मा भेः मा त्वं भैषीः । मा रो मा रुजो मा रुरुजो भंगो अक्लिष्टो वा । मा त्वं रुजः मा त्वं भाजीः । मोच नः । किंचनाममत्वा मेचनः अस्मा-
कं किंचनाश्रयस्यादिकं आममता । अमरो आमः । आता स्माकमपत्यादिकं रोमसंयुक्तं भूयादित्यर्थः ॥ ॥ इमा रुद्राय ॥ ज

गती । इमा मती र्थाभिः स्तूयते । ता रुद्राय तवसे महते व्रजवते उभयत्र हितत्वः शब्दः वध्यते । कपर्दिने जटामुकुटधारिणे क्षय-
द्वीराय । क्षयंति निवसंत्यस्मिन्वीरा इति क्षयद्वीरः तस्मै क्षयद्वीराय प्रभरामहे प्रेरयामः । तथा स्तुत्यामः । यथायेन प्रका-
रेण शमसत् द्विपदे चतुष्पदे शं सुखं असत् भवति । द्विपदां चतुष्पदां वा । यथा विश्वं सर्वं पुष्टं सम्भृद्धं ग्रामे अस्मिंश्च अनातुरं अ-
पडाहितं स्वस्थं भवति ॥ ॥ या ते रुद्र अनुष्टुप् या रुद्र या ते तव शिवा शांतातनूः शरीरं शिवा अतिशयार्थे पुनर्वचनात् विश्वाहा भे-
षजी । सर्वदा मिथक्ने नवचनै । शिवा रुतस्य व्याधेः भेषजी । रुतशब्दो व्याधिवचनः । यद्वा शिवा रुतस्य शिवा फेरु तशब्द-
स्य भेषजी । अपशकुनहंत्री त्यर्थः । तया तन्वा नः अस्मान् मृड सुखय जीवसे जीवनाय ॥ ॥ परि नः । त्रिष्टुप् । परि वृणक्तु
परिवर्जयतु नः अस्मान् रुद्रस्य हेतिः आयुधं । परि त्वेषस्य दुर्मतिः । परि वृणक्तु । त्वेषस्य क्रोधे [illegible] दुलितस्य दुर्म-
तिः दुष्टा मतिः अघायोः अघशब्दः पापवचनः । अघं पापं यः कामयते परस्मै कर्तुं स अघायुः । [illegible] सायोः । उत्तरार्द्ध-
र्थः प्रत्यक्षरूते द्वितीयं वाक्यं । अव स्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व अव तनुष्व अवतारय । स्थिरा शिथिलीकुरु । [illegible] राणि इद-
नि धनूंषि केभ्यार्थाय अव तनुष्व मघवद्भ्यः । मघवंतः । मघं धनं हविर्लक्षणं येषामस्तिनेमघवंतः तेभ्यो मघवद्भ्यो
यजमानेभ्यो र्थाय । तनुष्व आगशीलिभ्यः प्रतिबिंद्धसे ... भ्यः किंचाहमीढ्व । मीढ्व सेचनेन सेक्तः । मृडस्य सुखानो वा ...

णः स्तूयते। युवा रूत्वा अपरिणामित्वेन स्तूयते। तोकाय तनयाय मृड। तोकं अपत्यं प्राय जनवायवे आयां। मृड सुखय
॥ मीढुष्टमाय चमम्याः हृ शुषा। हे मीढुष्टम सेक्तृतम। हे शिवतम। शिवो न अस्माकं सुमनाः शोभनः ... अत्र मन वाकि
चापरमे वृक्षे दूरदेशावस्थायिनि अर्प्युधंनि आयस्थाय पवित्वा ... त्रिं वर्म विसानः। आवरस्व आचर ... पुष्पा आविन
कं बिभ्रता पिनाकं को हे दंडः। तं धारयन्न आगहि आगच्छ॥ ॥ विकिरिद्र हेम्न नुष्टभौ। हे विकिरिद ... तृष्टनं द्रावयती
ति विकिरिद्रः। विलोहित॥ विगतकल्मषभाव। नमस्ते अस्तु हे भगवन् अयमे षुत्यायाश्च वे ते ... वास्तव सहस्रं हेतयः।
हेतिरायुधं। सहस्रशब्दो अनंतवचनः। अन्य मस्मत्रिवपंतु ताः। अस्मत्तो न्युपुरु वंति वपुन्तु॥ ॥ सहस्राणि ॥ बाहुनि स
स्रशः। संख्या कवचनात् ... वीस्या मामि तिशसू। असंख्याता सहस्राणि। अनंतत्व प्रतिपादनार्था वा क्रौ। तव हे तयः आयु
धानि। तासां हेतीनां ईशानः स्वामी हे भगवः मनुवसो मुखं संबुद्धौ ह्रस्वीति विसर्जनीयः। भगवन्। पराचीना पराविता
नि मुखा। इति मुखानि कृधि कुरु॥ ॥ असंख्याता वकुरुद्रदेव स्थापदशानुरु भः। पृथिवीस्थानां मम नमस्कारः। असंख्याता
नि सहस्राणि ये रुद्रा अधिभूम्यां भूम्यामुपरि स्थिताः। तेषां सहस्रयोजने ... स्थिताना मामाने न हविभ्य अवधन्वानि रा
तन्मसि अवतन्मसि। अव तनुमः अवतारयामः। धन्वानि धनूंषि॥ ॥ अस्मिन्महति। मध्यस्थानां। अस्मिन्महति। अर्णवे अर्ण

२८४३२

सेनः। धृतासेना प्रसिद्धा च सूर्यस्य। नमो दुंदुभ्याय चाहनन्याय च। दुंदुभौ भवः दुंदुभ्यः। आहनने भवः आहनन्यः॥ ॥ नमो धृष्ण
वे च प्रमृशाय च। धृष्णुः प्रगल्भः। प्रमृशः संपरिमृशति पंडितः इत्यर्थः। नमो निषंगिणे च इषुधिमते च। निषंगो खड्गं तद्यस्यास्तीति
निषंगी इषुधी माता इषवो धीयते अस्मिन्निति इषुधिः। नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च। तीक्ष्णा इषवो यस्य विद्यते। आयुधमस्यास्ती
ति आयुधी। नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च। शोभनायुधः स्वायुधः। शोभनधनुः सुधन्वा॥ ॥ नमः स्रुत्याय च पथ्याय च। नद्याः पथे
देशोदकवाहिनी स्रुतिः तत्र भवः स्रुत्यः। पथि भवः पथ्यः। नमः काट्याय च नीप्याय च। काटे भवः काट्यः काटः कूपः नीचैर्गतिप
आपः सनीपः तत्र भवो नीप्यः। नमः कुल्याय च सरस्याय च। कुल्यायां भवः कुल्यः सरसि भवः सरस्यः। नमो नादेयाय च वैशं
ताय च। नद्यां भवो नादेयः। क्षुद्रीभ्यो ढकू। वेशांतः डगः तत्र भवो वैशंतः। नमः कूप्याय चावट्याय च। कूपे भवः कूप्यः। अवटे
भवः अवट्यः। अवटो गर्तः। नमो वीध्र्याय चातप्याय च। ढंध्री दीप्तौ विगतदीप्तिर्वीध्रः। घस्नागमः। ओवीध्रः। आतपे भ
वः आतप्यः। नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च। निगदव्याख्याता। नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च। वर्षे भवः वर्ष्यः। अवर्षे भवः अवर्ष्यः॥
॥ नमो वात्याय च रेष्म्याय च। वाते भवो वात्यः। रिषति हिंसार्थः। अन्ये त्वाहुः ... रेष्मतत्र भवो रेष्म्यः। नमो
वास्तव्याय च वास्तुपाय च। वास्तु गृहं तत्र भवो वास्तव्यः। वास्तु पाति वास्तुपः। नमः सोमाय च रुद्राय च। नाम ते नमस्क

श्री० ः॥ नमस्ताम्राय चारुणाय च अर्सितीन मस्कारः॥ ॥नमः शंगवे च पशुपतये च शं सुखं गच्छतीति शंगुः। पशूनां पतिः। नमः
उग्राय च भीमाय च। उग्रः उद्गूर्णः। भीमो भीषणः। नमो ग्रेवधाय च दूरेवधाय च। अग्रे स्थितो हन्तीत्यग्रेवधः। दूरे स्थितो हन्ति
दूरेवधः। नमो हन्त्रे च हनीयसे च। हन्तीति हन्ता। हनीयान् हन्तृतरः। नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः। हरितवर्णानि यषां केशरूपाणि
पत्राणि ते एवमुच्यते। नमस्ताराय तारयति संसारं तारः॥ ॥नमः शंभवाय च मयोभ [illegible] ।शाम उपशामेश्रस्य
शं सुखं नामयाम स्मात् उद्भवतीति शंभवः। शमासुखेन वा भर्वयतीति शंभवः॥ य द्वा शं स्वर्गानंदरूपं स्वर्गलदेशान व ग्रि
वनं तच्च क्लिश्चरानंदविरागाय न इत्यर्थः। एवमेव व्याख्या सर्वा भवेश्यब्दस्य। नमः शंकराय च शं करोतीति शंकरः।
मयः करोतीति मयस्करः। नमः शिवाय च शिवतराय च। शिवः शांतो निर्विकारः। शिवतरस्ततोप्यधिकः। निरतिशयस
र्वसहीजो॥ ॥नमः पार्याय चावार्याय च। पारे भवः पार्यः। अवारे भवः अवार्यः। नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च। प्रतरंति
येन तत्प्रतरणं। तरंडकमुच्यते। उत्तरंति येन तदुत्तरणं नौरुच्यते। नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च। तीर्थे भवस्तीर्थ्यः। कूले
भवः कूल्यः। नमः शष्प्याय च फेन्याय च। नवरूढानि तृणानि शष्पाण्युच्यते। तत्र भवः शष्प्यः। फेने भवः फेन्यः॥ ॥न
मः सिकत्याय च प्रवाह्याय च। सिकतासु भवः सिकत्यः। प्रवाहे भवः प्रवाह्यः। नमः किंशिलाय च क्षयणाय च। किंशिले

श्री० वो नमो नमः। आव्याधिनीभ्यो आविध्यंतीत्याव्याधिन्यः सेनाः। विविध्यंतीभ्यश्च वो नमः। विविधं विध्यंतीति विमहाः। सेनाय वाभि
।नम उगणाभ्यः तृंहतीभ्यश्च। उपसर्गस्यातोत्वः। उग्रहाणि गणाः समूहा यासु सेनासु ता एवमुच्यते। तृंहतीभ्यश्च वो नमः। तृंहति हिंसा कर्मा
हिंसंतीभ्यः। नमो गणेभ्यः। गणाः समूहाः गणपतिभ्यश्च वो नमो नमः। नमो व्रातेभ्यो व्रात्यहंसि पद्माता गणविशेषा व्रातपतिभ्यश्च वो
नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो गृत्सा मेधावी। नमो विरूपेभ्यो निःरूपरूपेभ्यः नानारूपेभ्यो [illegible] श्वरूपेभ्यश्च वो न
मो नमः विश्वरूपाः सर्वरूपाः॥ ॥नमः सेनाभ्यः सेनानः सेनानिभ्यश्च वो नमः। सेनां नयतीति सेनानीः। नमो रथिभ्यो रथा येषां
संतीति रथिनः। अरथेभ्यश्च वो नमः। अरथाः रथवर्जिताः पादचाराः। नमः क्षत्तृभ्यः। रथानामधिष्ठातारः। संग्रहीतृभ्यश्च वो नमः। संग्रही
तारः सारथयः। नमो महद्भ्यो महांतो जात्या विद्यादिभिरुत्कृष्टाः। अर्भकेभ्यश्च वो नमः। अर्भकाः। अल्पकाः प्रमाणादिभिः॥ ॥नम
स्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमः। रथकारो रथं करोतीति तक्ष्णो विशेषः। नमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वो नमः। कुलालाः कुं
भकाराः। कर्माराः लोहकाराः। नमो निषादेभ्यः पुंजिष्टेभ्यश्च वो नमः। निषादा मांसिकाः। पुंजिष्ठा आत्यंतरसंबद्धाः पुल्कसा
दयः। नमः श्वनिभ्यः। शुनो नयंतीति श्वनयः स्तेभ्यः श्वनिभ्यः नयतेरेतस्व त्वं छांदसं। श्वागणिका उच्यंते। मृगयुभ्यश्च वो नमः। इदमु
रिदंकामयमान इतिवाक्यः। मृगान् कामयंतीति मृगयवः। पापर्द्धिकाः तेभ्यो मृगयुभ्यः॥ ॥नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नृतस्कराणां पतये नमः। तस्करश्चोर एवा नमः सृकाविभ्यो। सृक इति वज्रनाम सुपठितं। सृकेण वज्रेण गृहीतेन पतुंशील
मेषामस्ति निसृकाविनः जिघांसद्भ्यः। हंतुमिच्छद्भ्यः॥ मुष्णतां पतये नमः। पुरवसतये नमो सिमद्भ्यो असिं खड्गं तस्संयुक्तेभ्यः। नक्तं चरन्ते
रात्रौ चरद्भ्यः। विकृंतानां पतये नमः। विकर्त्तनशीला विकृंतंताः॥ ॥नमः उष्णीषिणे। उष्णीषो यस्यास्तीति उष्णीषी। उष्णीषः शिरोवे
ष्टनं। गिरिचराय गिरे पर्वते चरति। कुलुंचानां पतये नमः। कुत्सितं लुंचंति कुलानि वा कुंचंति कुलुंचाः। नमः इषुमद्भ्यः धन्वायिभ्यश्च वो
नमः। व्याख्यातं कुर्वंतु अर्थः। प्रदर्शाति नमोऽस्तु येरूपं। इषुमतः। तेभ्य इषुमद्भ्यः। अनुबाणगृहीतेनापतुंशीलमेषामस्तीति धन्वायिनः॥
बाणसंतायामिति धनुष्मो धन्वतता। धन्वाविभ्यश्च कारः समुच्चयार्थीयः। वः युष्मभ्यं नमो नमः। आतन्वानेभ्यः। गतिर्गृह्यानि धनूंषि
कुर्वीतेभ्यः। प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमः। प्रतिदधानाः संधानं कुर्वाणाः। नम आयच्छद्भ्यः। आकर्षयत्रं भिः अस्यद्भ्यश्च वो नमः। अ
सुरे वता। कांडं निक्षिपद्भ्यः॥ ॥नमो विसृजद्भ्यः। कांडं निक्षिपद्भ्यो येषां लक्ष्यं प्रति विध्यद्भ्यश्च वो नमो नमः ...तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च
वो नमो नमः। शश्चाशानं जेतानि येतानि पदानि समूल्वे वदंत उत्तरं जानेभ्यो जुहोति। जातो जातिविशेषात्तरहो यंते। रुद्रा
हैत प्रसिपादजेया। रुद्रत्वो केकिल इत्थंभूता रुद्राः नासंति न दुर्नं। अग्रयो य वैहेतानि रुद्राणां जातानि। रुद्रलोके नानारुद्राणां
जातानि संति। नमः सभाभ्यः। सभादिभ्यो रुद्रदृष्टिः कर्त्तव्येति तात्पर्यार्थः। सभापतिभ्यश्च वो नमो नमः अश्वेभ्यः अश्वपतिभ्यश्च

॥ ॥इति उभयतो नमस्काराः समाप्ताः॥ ॥नमः इषुमद्भ्यो धन्वायिभ्यश्च वो नमः इत्यारभ्य येवः शब्दा अनुक्रांतास्ते पूजनीया वा
नपुंसकादेशा॥ ॥इत उत्तरं रुद्रनामानि। नमो भवाय च रुद्राय च नमः। शर्वाय च पशुपतये च। नमो नीलग्रीवाय च शितिकंठाय च।
नीलग्रीवः कृष्णग्रीवः। शितिकंठः श्वेतकंठः॥ ॥नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च। कपर्दी जटामुकुटधारी। व्युप्ता मुंडिताः केशा य
स्येति व्युप्तकेशः। नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने चाब्रह्मरूपाय च ब्रह्मकृधनुष्काय नमो गिरिशयाय च शिपिविष्टाय च। गिरिशेत
इति गिरिशयः। शिपिविष्टः। शिपइत्वा निर्वेष्टितः। खल्वतिरित्यभिधेयः। प्रजननवेष्टनरहितः। यद्वा...इतमात्र आदित्यरूप
ते। शिपिविष्टेन चर्मणा रश्मयः उच्यते। नमो मीढुष्टमाय च इषुमते च। मीढुष्टमः सेक्तृतमः युवा वा परिणामरहित इत्यर्थः। इषुमान्
इषुसंयुक्तः॥ ॥नमो ह्रस्वाय च वामनाय च। ह्रस्वपतो नमस्कारः कृत्वा लघुप्रमाणः। वामनः संकुचितावयवः। नमो बृहते च
वर्षीयसे च। बृहते महते। वर्षीयसे वृद्धतराय च। नमो वृद्धाय च सवृधे च। वृद्धः प्रसिद्धः। सवृधः स्तेन समानः नमोऽग्र्याय च
प्रथमाय च। अग्रे भवोऽग्र्यः। प्रथमो मुख्यः॥ ॥नम आशवे चाजिराय च। आशुः शीघ्रनामानि। आशुरस्य व्यापारः। अजिरः। अजिरगम
तिरूपं यस्य। अजतीत्यजिरः। नमः शीघ्र्याय च शीभ्याय च। शीघ्रशीभ्यशब्दौ क्षिप्रगमनीयौ। तद्भव इति छांदसो यत्प्रत्य
यः। अस्मिन्श्रौरेवतावचनः। उपरितने षु उमेव यो ज्यं। नम ऊर्म्याय चावस्वन्याय च। ऊर्मिर्जलकल्लोलः। अवाचीनं उदकस्य गाध

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ते[illegible]तः घोषिः अवस्वनः नेमो नादेयाय च द्वीप्याय च। नद्यां भवः। द्वीपे भवः। द्वीपो नाम जलस्थ उदकरहितप्रदेशः॥ ॥नमो ज्येष्ठा
य च कनिष्ठाय च। वयो वृद्धाभिप्रायाः अष्टप्रकारा नमस्काराः। नमः पूर्वजाय चापरजाय च। पूर्वो जातः पूर्वजः। अपरो ज
तः अपरजः। नमो मध्यमाय चापगल्भाय च। मध्ये भवो मध्यमः। अपगतगर्भः अपगर्भः। पक्वगर्भांतरितः। नमो जघन्या
य च बुध्न्याय च। जघनः पश्चाद्भागः। बुध्नमादिः। तत्र भव इति द्वादश पदत्रयं तारुडं॥ ॥नमः सोभ्याय च [illegible] र्याय च। सोभ
इतिं गंधर्वनगरं सुत्रयमिति वा। अभिचारकर्म्म प्रतिसरः। प्रत्यभिचारः। नमो याम्याय च क्षेम्याय च नमः। श्लोक्याय चा
वसान्याय च। श्लोकः शब्दः। अवसानं समाप्तिः। नमः उर्वर्याय च। उर्वरः सीतयोरंतरं सस्याढ्य योः सीतयोर्लांगलमार्ग
द्वयोरंतरं। खले धान्यपा॥ नमो वन्याय च कक्ष्याय च। वनं वृक्षसमूह उदकं वा। कक्षो नदीकरः [illegible]कक्षो वा। नमः श्रवा
य च प्रतिश्रवाय च। श्रवः शब्दः। प्रतिश्रवः प्रतिशब्दः। नमः आशुषेणाय चाशुरथाय च। आशुसेनः शीघ्रसेनः। आशुरथ
ः। शीघ्ररथः। नमः शूराय चावभेदिने च। शूरः शक्तः। अवभेदी भेत्तुं शीलमस्येति अवभेदी॥ ॥नमो बिल्मिने च कवचिने च।
बिल्ममस्यास्तीति बिल्मी। बिल्मो शिरस्त्राणं सन्ने उत्तरांगमुच्यते। कवचं [illegible]। नमो वर्मिणे च वरूथिने च।
वर्म्म लौहं। वरूथं हस्तिनः परिष्कृताकारः कोष्ठकः। नमः श्रुताय चाश्रुतसेनाय च। श्रुताय सर्वलोकविदिताय चाश्रुत रा ॥

श्री० नयेत व्रदाद्युत्सु युध्यते आयुर्युधः। आयुर्जविनं यत्तीरुत्य येयुध्यंति। ते आयुर्युधः। चौरादयो वा रुद्रा वा तेषामित्युक्तं॥ ॥ये
तीर्थानि ये रुद्राः। तीर्थानि प्रयागप्रभृतीनि वाराणसीप्रभृतीनि प्रचरंति। सृकाहस्ताः। सृका इत्यायुधनाम। आयुधहस्ताः।
निषंगिनः। खङ्गिनः॥ तेषामित्युक्तं। येन्नेषु ये अन्नेषु अवस्थिताः विविध्यंति। अतिशयेन विध्यंति। ताडयंति ये तेषा
मपमधिकारः अन्नस्य भक्षयितारः तेषां धिमिरहितत्वादिति। पात्रेषु अवस्थिताः पीतवतो जना ये विविध्यंति। तेषामि
त्युक्तं। य एतावंतश्च ये रुद्राः। य एतावंतश्च भूयांसश्च बहुतराश्चोत्कृष्टाः दिशः रुद्रा वितस्थिरे दिशामवस्थिताः। तेषामित्यु
क्तं। इत उत्तरं त्रीणि याजूंषि। त्रिसंख्या नाम बहुतराश्च रुद्राः सर्वतो नमस्कारा नमः अस्तु रुद्रेभ्यः। ये दिवि द्युलोके। येषां रुद्रा
णां वर्षं वृष्टिः। इषवः आयुधस्थानीयं। तेभ्यो रुद्रेभ्यः दश प्राचीरंगुलीः करोमि नमस्कारार्थमिति सर्वत्र संबध्यते। दश
दक्षिणाः। दश प्रतीचीः। दशोदीचीः। दशोर्ध्वास्तेभ्यः नमः अस्तु ते नः। अस्मान् अवंतु रक्षंतु। ते नः अस्मान् मृडयंतु। तेषु संवर्धि
ताः संतः येषु रुद्रं द्विष्मः यश्च नः अस्मान् द्वेष्टि तं तेषां रुद्राणां जंभे मुखे दध्मः। पक्षांते रुद्रा वयं च यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि रा
य षां रुद्राणां जंभे दध्मः। समं जससमेवं॥ ॥इकोडिके उक्तार्थे मंत्राष्टे षोडशोऽध्यायः॥ ॥स्त्रग्नि परिषिंचति। अश्मन्नू

तेरू ऋतिः अवस्वनः । नमो नाद्याय च द्वीप्याय च । नद्यां भवः । द्वीपे भवः । द्वीपो नद्यामध्ये उदकरहितप्रदेशः ॥ ॥ नमो ज्येष्ठा
य च कनिष्ठाय च । ज्येष्ठो वयसाभिप्रायाः षट्प्रकारा नमस्काराः । नमः पूर्वजाय चापरजाय च । पूर्वो जातः पूर्वजः । अपरो ज
तः अपरजः । नमो मध्यमाय चापगल्भाय च । मध्ये भवो मध्यमः । अपगतगर्भः अपगल्भः । पक्वगर्भान्तरितः । नमो जघन्या
य च बुध्न्याय च । जघनः पश्चाद्भागः । बुध्नमादिः । तत्र भवः इति द्वादश पञ्चत्रयं तारुद्रः ॥ ॥ नमः सोभ्याय च [illegible] र्याय च । सोभ
इति गन्धर्वनगरं सुरपथमिति वा । अभिचारकर्म प्रतिसरः । प्रत्यभिचारः । नमो याम्याय च क्षेम्याय च नमः । श्लोक्याय चा
वसान्याय च । श्लोकः शब्दः । अवसानं समाप्तिः । नमः उर्वर्याय च । उर्वरः सीतयोरन्तरं सस्थास्थ्या द्ययोः सीतयोर्लाङ्गलमार्ग
द्वयोरन्तरं खले त्वोषध्यः ॥ नमो वन्याय च कक्ष्याय च । वनं वृक्षसमूहः उदकं वा । कक्षो नदीकरूरः । पेर्नस्कक्षो वा । नमः श्रवा
य च प्रतिश्रवाय च । श्रवः शब्दः । प्रतिश्रवः प्रतिशब्दकः । नमः आशुषेणाय चाशुरथाय च । आशुसेनः शीघ्रसेनः । आशुरथ
ः शीघ्ररथः । नमः शूराय चावभेदिने च । शूरः शवतेः । अवाचीनं भेत्तुं शीलमस्येति अवभेदी ॥ ॥ नमो बिल्मिने च कवचिने च ।
बिल्ममस्यास्तीति बिल्मी । बिल्मं भिल्मं भासनं उत्तरांगमुच्यते । कवचं वपुस्त्राणं कर्पासगर्भं । नमो वर्मिणे च वरूथिने च । व राम
र्म्म लोहं । वरूथं हस्तिनः परिष्करः कोष्ठकः । नमः श्रुताय च । श्रुतसेनाय च । श्रुताय सर्वलोकविदिताय च । श्रुत

उदकनाम सुपठितं । त्रोमन्त्रार्थः । असंख्याता अन्तरिक्षे भवाः रुद्राः । अभितः परिस्थिताः ये तेषामिति तत्व्याख्यातं ॥ ॥ नीलग्री
वाः द्युस्थाना उच्यन्ते । नीलग्रीवाः कण्ठ एव येषां नीलः । शितिकण्ठाः । शितिशब्दः श्वेतवचनः । दिवं द्युलोकं रुद्रा उपश्रिताः ।
अधिश्रिताः । आश्रिताः । ये तेषामित्युक्तं । नीलग्रीवाः पृथिव्याश्रयो ये रुद्राः उच्यन्ते । नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा रुद्रा अधः क्ष
माचराः । अधः तत्पृथिव्यां संचरन्ति । ये तेषामिति कृतव्याख्यानं ॥ ॥ ये वृक्षेषु ये वृक्षेषु शष्पिञ्जराः । शष्पवत्पिञ्ज
रवर्णाः । नवरूढानि तृणानि शष्पशब्देनोच्यन्ते ॥ नीलग्रीवाः विलोहिताः । विगतकल्मषभावाः । विविधं लोहिताः । विलोहितेन
वा हतवो उच्यन्ते । त्वक् लोहितमज्जादि विपुक्ता इत्यर्थः । तेषामित्युक्तं ॥ ॥ ये भूतानां प्राणिनामधिपतय ईश्वराः । विशिखासः ।
विशिखा एव विशिखासः । सर्वमुण्डा इत्यर्थः । कपर्दिनः जटिलास्तेषामित्युक्तं ॥ ॥ ये पथां ये रुद्राः पथां मार्गाणामधिपतय इति
शेषः ये च पथिरक्षयः । पन्थानं ये रक्षन्ति । ऐलवृदाः इला नाम अन्नं तत्समूहम् ऐलं ये बिभ्रति ते ऐलभृतः । संतो विपरोरू युध्यन्ति नाशके

Indira Gandhi National Centre for the Arts

श्री॰ नमे तत्क्षुद्रादुल्लुश्चते ऽस्त्रायुर्युधः। आयुर्मविनं पती रुत्पयेपुथ्यंति। तेऽस्त्रायुर्युधः। चौरादयो वा रुद्रा वातैषामितु संधा॥ ये
तीर्थानि ये रुद्राः तीर्थानि प्रयागप्रभृतीनि वाराणसी प्रभृतीनि प्रचरंति। सृकाहस्ताः। सृका इत्यायुधनाम। स्वपुधहस्ताः
लेषांमितः। षड्गिणः॥ तेषामितु संधं ये न्नेषु पेयस्रन्नेषु प्रवस्थिताः विविध्यंति। प्रतिशायेन विध्यंति। इत्ताउ यतियातेषा
मयमधिकारः स्त्रन्नस्य भक्षयितारो छ्याधिमर्दहीतव्यास इति। पात्रेषुध्यवस्थिताः पीत वतो जनान्। ये विविध्यंति। तेषामि
त्यक्तं। यपतावंतश्चायेरुद्राः यतावंतश्चभूयांसश्च बहुतराश्चो ते भ्यः। दिशः रुद्रा वितस्थिरे दिशाभ्यवस्थिताः। तेषामित्य
क्तं। इतउत्तरं श्रीतिपर्यन्तं। विस्तानाश्च बहुतराश्च रुद्रा स्तपतो नमो स्तु। नमः श्रस्तु। रुद्रेभ्यः। ये दिविपुले ... रुद्र
णां वर्षमिषवः। इषवः आयुधस्थानीयं। तेभ्यो रुद्रेभ्यः दशमाचीरंगुलीः करोमि नमस्कारार्थमित्ति सर्वत्रसंबंध्यते। दश
दक्षिणाः। दश प्रतीचीः दशोदीचीः। दशोर्ध्वास्तेभ्यः नमः अस्तु ते नः। अस्मात्तु। अवं तु रस्रं तु। ते न स्त्रस्मान् मृडयंतु। ते यं द्वि
ताः संतः येषु रुजंद्विष्मः यश्च नः अस्मान् द्वेष्टि तं तेषां रुद्राणां जंभे मुखे दध्मः। यद्वा ते रुद्रा वयं च यं द्विष्मः यश्च नः द्वेष्टि तं रा
यषां रुद्राः जंभे दध्मः। समंजसमेवं॥ ॥ इकोउिकेउक्तार्थे मंत्रनाष्ये षोडशोऽध्यायः॥ ॥ श्रुतिपरिषिं वति। श्रथ...

Indira Gandhi National Centre for the Arts